

q̄ motu secundū
r̄' dōzām

Conveniens succedit alteri vel q̄ vnum et idem per mouetur vel omnia quandoq; mouentur et q̄nq; quiescūt vel aliqua semp sunt imobilia & aliaq; semp mouentur & aliqua q̄nq; mouentur & quādoq; quiescunt. Et hoc & membrū est verum unde irratio nobile est omnia semper requiescere q̄ manifestū est ad sensum aliqua moueri. Modo querere rationem contra iudicium sensus est debilitas intellectus ut hic dicit philo. Nec est disputandū cōtra dicēntem oppositum. Itē dicere omnia semp moueri est cōtra naturalem philosophū quia ad sensum patet aliqua quiescere. Est enim natura p̄cipiū quietis ut patet per suam diffinitionem. Per prius tamen est p̄cipiū motus. Sed contra in diffinitione nature dictur q̄ natura est p̄cipiū mouendī & quiescēdi ei⁹ in quo est primum per se. ergo natura est p̄cio p̄cipiū quiescendi. Negatur consequentia. Si dicatur aliqua que nutriuntur continue augentur & alia que alterantur continue alterantur. Ad hoc respondeat philosophus hic. Et nos in sequentibus.

Notandum preterea q̄ in ordine entium est dare aliquid omnino imobile & ad hoc ostendendum ponuntur tres diuisiones quia mobilium & mouentiū quedam mouent vel mouentur per se. Alia vero per accidēs ut patuit quarto phi. Item eorum que mouentur quedā mouentur naturaliter ut quando graue descendit alia vero per violentiam. Et si querat an motus descensus animalis sit naturalis vel violēntus dicendum q̄ est naturalis secundum corpus vel q̄ sit ab elemēto quod dominatur in ipso animali. Similiter mot⁹ quo homo flectit brachia ad anterius est sibi naturalis inq̄stum huiusmodi. secus autem est de alijs animalibus.

Motadū p̄terea q̄ omne quod mouetur ab alio mouetur ut dictum est in septimo. sed mouēs dupl̄citer distinguitur a mobili/ primo secundum diffinitionem tantum sicut de anima & corpe quia ista duo non distinguntur loco & subiecto licet rationes corp̄ sint diuerse. Aliquando autem mouens & mobile distinguuntur secundum diffinitionem & secundum esse ut quādo homo mouet lapidem sursum. Ex his p̄ q̄ animata mouentur a motore distincto secundum diffinitionē tñ q̄n mouētur motu naturali. sed ea q̄ mouentur motu violento mouentur a motore distincto secundum esse & secundum diffinitionē.

Conclusio graua & levia inanimata non mouentur a seip̄s probatur quattuor rationib⁹ phi. prima mouere se pertinet ad rationem vite unde i⁹ hoc cognoscimus si homo viuat quando scilicet mouet oculos vel aliud. sed inanimata non viuant igitur. Item que mouēt se faciunt se stare & quiescere. Itē que mouent se non mouentur ad vnam differentiaz positionis tantum. sed non sic est de animatis. Itē in his que mouent se est diuersitas partium ut p̄t in homine & in animali sed non sic est de inanimatis. Ex his patet q̄ corpus graue non mouetur a seip̄o per se primo & probatur adhuc aliter quia alias idē esset simul in actu & in potentia quia nihil mouet nisi secundū q̄ est in actu ut actu calidum calefacit il lud autem quod calefit est calidum in potētia. si ergo idem esset motum & mouens per se primo sequeretur q̄ esset actu tale & in potentia tale & sic esset & non esset tale.

Sed notandum q̄ dupliciter aliquid est in potētia scilicet essentiali & accidentalē sive prima & secunda illud quod est graue non tamen mouetur actu est in actu primo quia habet gravitatem non est tamen in

actu secundo: quia non mouetur & ideo est in potentia secunda. Similiter materia quādō nō habet formam aeris est in potentia essentiali sed graue quod nō mouetur est in potentia accidentalē. si ergo queratur a quo mouentur graua & levia dicendum q̄ a generante per se quia dans formam dat consequētia ad formam sed mouentur a remouente prohibēs per accidēs: quia remouens prohibens nichil influit in ipsum graue vel leue sicut nec paries a quo reuerberatur lapis contra ipsum projectus. Et est sciendum q̄ multi doctores vt Scotus & Gregor⁹ opinantur q̄ graua mouentur a seip̄s. Sed hoc detur esse contra philo. hic dicente q̄ mouentur a ḡnante. Et per hoc dicit inanimata differre ab animatis. Item tunc aliquid moueretur a seip̄o primo. Nec phūs posset sufficienter probare q̄ omne qđ mouetur ab alio mouetur. Itē quidā sic arguunt potētia actua. v. meta. 7. ix. diffinitur per esse p̄cipiū transmutandi aliud. Nichil igitur transmutat seip̄sum. Item si idem moueret seip̄sum primo idem secundum idem simul esset sub oppositis dispositionib⁹ cōsequētis est impossibile. Consequētia pbatur q̄ semper mouens est in opposita dispositiōe ad motū & econuerso. Nā mouens sibi assimilat motum et trahit eū ad dispositiōē similē sibi igitur motū est sibi dissimile dū mouetur & ideo primo de generatiōe dicitur q̄ agens & passum sunt dissimilia in p̄cipio & similia in fine. Item si talia corpora mouerent se per se & primo eadem ratione & celum moueret se per se & primo. Non enim apparet ratio propter quā celum non possit ita moueri circularē a seip̄o sicut illa mouent recte. Item sequitur q̄ in eodem tēpē p̄ equale spaciū moueretur graue maius & min⁹ verbi gratia magna mola & medietas eius quod est falsum ut patet ad sensum. Consequentia declaratur p̄ regulā phi. vii. phi. Si tantavirtus mouet magnitudinem in aliquo tēpore. Media virtus mouebit medietatem magnitudinis in equali tempore ratiō est quia qualis est proportio totius virtutis ad totum motum talis est medietatis virtutis ad medietates moti. Si ergo tota virtus mole mouet totā molam in tanto tēpore. Media virtus mole mouebit medietatem mole in equali tempore vide si hec probant animata etiā non mouere se ideo.

Cōtra hec arguitur vel ergo mouētur a celo vel ab alio. Non a celo quia sequeretur q̄ quāto graue esset magis elongatum a celo tanto tardius descendet. Consequens est falsum ut percipit sensus. Lō sequentia patet / quia quanto magis motū distat a motore. ceteris paribus minus potest motor sup il lud & per cōsequens tardius mouet. Secundo si ita esset sequeretur q̄ non velocius descenderet graue maius q̄ graue minus eiusdem rationis & similiū dispositionū omnū pretermagnitudinē & paruitatē Consequens patet falsum ad sensum. Lō sequentia pbatur q̄ vbi mobilia se h̄nt mere passive sicut hic supponit & cetera sunt paria nunq̄ maius citius transmutatur ab eodē agente naturali q̄minus. p̄tā in motib⁹ localibus violētis q̄ etiā in alteratiōbus. Nam stante uniformi dispositiōe passi nō citi⁹ alteratur ab eodem agente maius q̄ minus.

Secundo principaliter. Si moueretur a celo vel ergo per expulsionem vel impulsionem quo ad graua & levia per attractionē. Sed si sic sequeretur q̄ quandocunq; graue descēderet celū expelleret ignē sibi proximū & aerem cōsequētē & vniuersaliter cetera mediaysq; ad graue et medianib⁹ illis ipsus